

Odnos nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha

Car, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:871401>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju

Sveučilišni preddiplomski studij psihologije (jednopedmetni)

Matea Car

**ODNOS NOSTALGIJE ZA DOMOM,
AKADEMSKE SAMOEFIKASNOSTI I
AKADEMSKOG USPJEHA**

Završni rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju

Sveučilišni preddiplomski studij psihologije (jednopedmetni)

ODNOS NOSTALGIJE ZA DOMOM, AKADEMSKE SAMOEFIKASNOSTI I AKADEMSKOG USPJEHA

Završni rad

Student/ica:

Matea Car

Mentor/ica:

prof.dr.sc. Izabela Sorić

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Matea Car**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Odnos nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 25. rujna 2023.

SADRŽAJ

UVOD	1
Nostalgija za domom	1
Nostalgija za domom i spol.....	3
Akademska samoefikasnost	3
Akademska samoefikasnost i spol.....	5
Akademske uspješnosti	6
Akademske uspješnosti i spol	7
CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE.....	8
METODA	10
Sudionici:	10
Mjerni instrumenti:	10
Postupak prikupljanja podataka:	11
REZULTATI	12
RASPRAVA.....	14
Razlike u nostalgiji za domom s obzirom na spol.....	14
Razlike u akademskoj samoefikasnosti s obzirom na spol	14
Razlike u akademskom uspjehu s obzirom na spol.....	15
Povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha	16
Povezanost između nostalgije za domom i akademskog uspjeha	17
Povezanost između nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti	17
METODOLOŠKI NEDOSTACI I PREPORUKE ZA BUDUĆA ISTRAŽIVANJA.....	18
ZAKLJUČAK.....	20
LITERATURA	21

ODNOS NOSTALGIJE ZA DOMOM, AKADEMSKE SAMOEFIKASNOSTI I AKADEMSKOG USPJEHA

Sažetak

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha kod studenata. U provedenom istraživanju sudjelovao je sveukupno 151 student preddiplomskih i diplomskih studija (27 muškaraca i 118 žena) koji studira van mjesta prebivališta. U svrhu prikupljanja podataka, zadatak sudionika bio je ispuniti *Utrechtovu skalu nostalgije za omom (UHS)* kao i *podskalu akademske samoefikasnosti iz MSLQ upitnika*. Za analizu dobivenih podataka u istraživanju korišten je Pearsonov koeficijent korelacije. U skladu s hipotezama, rezultati ovog istraživanja sugeriraju umjerenu pozitivnu povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. Međutim, suprotno pretpostavkama, nije utvrđena statistički značajna povezanost između nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti. Također, rezultati istraživanja sugeriraju kako nema statistički značajne povezanosti između nostalgije za domom i akademskog uspjeha.

Ključne riječi: nostalgija za domom, akademska samoefikasnost, akademski uspjeh

RELATIONSHIP BETWEEN HOMESICKNESS, ACADEMIC SELF-EFFICACY AND ACADEMIC SUCCESS

Abstract

The aim of this research was to examine the relationship between homesickness, academic self-efficacy and academic success among students. A total of 151 undergraduate and graduate students (27 men and 118 women) studying outside their place of residence participated in the research. For the purpose of data collection, participants were asked to complete the Utrecht Homesickness Scale (UHS) as well as the Academic Self-Efficacy Scale from MSLQ. The Pearson correlation coefficient was used to analyze the data obtained in the research. In accordance with the hypotheses, the results of this study suggest a moderate positive relationship between academic self-efficacy and academic success. However, contrary to assumptions, no statistically significant relationship was found between homesickness and academic self-efficacy. Also, the research results suggest that there is no statistically significant relationship between homesickness and academic success.

Key words: homesickness, academic self-efficacy, academic success

UVOD

Nostalgija za domom

Pojam nostalgije za domom (engl. *homesickness*) je konstrukt koji odavno privlači pažnju kako istraživača tako i javnosti upravo zbog mogućeg utjecaja na osobnu i psihološku dobrobit te svakodnevnicu pojedinca (Burt, 1993; Crede i Niehorster, 2012.; 2007.; Stroebe i sur., 2002). Unatoč općem stavu kako je odlazak na fakultet pozitivno iskustvo za pojedinca tijekom kojeg dolazi do osobnog rasta i razvoja, prva godina fakulteta može biti teško razdoblje u kojem dolazi do prilagodbe na novu okolinu i način života kao i suočavanja s raznim izazovima. Poteškoće s kojima se studenti susreću mogu varirati od problema s upoznavanjem novih prijatelja, izazova samostalnog življenja do prilagodbe na akademske uvjete i kriterije (Elizabeth i Sigal, 2001; Thurber i Walton, 2012). Odlazak na fakultet kao i svaki odlazak od kuće dovodi do promjena rutine i ustaljenog načina života pojedinca što uzrokuje nelagodu i stanje uznemirenosti jer se susreću s novom i nepoznatom okolinom koja ih okružuje. Mentalno stanje nastalo u takvoj životnoj situaciji, kod studenata i pojedinaca koji napuste dom zbog osobnih ili profesionalnih razloga, naziva se „nostalgija za domom“.

Fisher i Hood (1987) su pojam nostalgije za domom definirali kao složeno kognitivno, motivacijsko, emocionalno stanje tijekom kojeg pojedinac osjeća tugu, čežnju te je okupiran mislima o vlastitom domu. Fisher i suradnici (1985) ustanovili su kako nostalgija za domom zapravo nije jedinstven konstrukt te kako obuhvaća individualna iskustva, misli, osjećaje i stavove pojedinca. Nadalje, Thurber i Walton (2012) smatrali su kako kategorizacija nostalgije za domom kao dihotomne varijable nije prikladna te da nostalgiju za domom treba razmatrati kao kontinuiranu varijablu. Unatoč brojnim različitim objašnjenjima konstrukta nostalgije za domom koje su ponudili različiti istraživači, ostvaren je konsenzus koji općenito definira nostalgiju za domom kao stanje nelagode koju pojedinac proživljava uslijed napuštanja svog doma.

Uslijed odlaska i života daleko od kuće, tijekom prilagodbe, studenti mogu osjećati tjeskobu uzrokovanu razdvojenošću od obitelji i manjkom potpore od iste (Fisher i sur., 1985). Osim navedenog, odvojenost od prijatelja i poznanika te pomak od njihova poznatog okruženja može rezultirati negativnim mislima i depresivnim raspoloženjima. Također, osjećaj nostalgije za domom rezultira pretjeranim mislima o domu, negativnim stavovima i emocijama o novoj

okolini, nedostatkom koncentracije te ima različite bihevioralne kao i fizičke simptome koji imaju negativne posljedice na akademsku i društvenu domenu (Fisher, 1989; Thurber i Walton, 2012). Važno je istaknuti kako svi u nekom trenutku u životu iskuse osjećaj nostalgije za domom čineći ovaj osjećaj gotovo univerzalnim, iako intenzitet varira interindividualno (Thurber i Walton, 2012).

Kod pojedinaca s blagim oblikom nostalgije za domom dolazi do razvoja vještina suočavanja kao i razvoja zdrave privrženosti u obliku održavanja bliskog odnosa s voljenim osobama (Hendrickson i sur., 2010). S druge strane, za pojedince koji osjećaju intenzivnu nostalgiju za domom ovo iskustvo može biti bolno i iscrpljujuće, pojedinci se osjećaju usamljeno, nesigurni su u vlastite sposobnosti, odsutni su, imaju više psihičkih smetnji te se ne osjećaju prihvaćeni od strane društva u kojem se nalaze (Elizabeth i Sigal, 2001). Neki od faktora koji mogu utjecati na pojedinca i izazvati intenzivnu nostalgiju su: društvo i okolina, nova rutina te prehrana. Dakle, iako je preseljenje od kuće za pojedince jedan od važnijih događaja u životu i mnogi studenti doživljavaju ovu promjenu kao poticaj za osobni razvoj, za neke studente ovo iskustvo može biti uznemirujuće.

Van Tilburg i suradnici (1999) ističu kako je važno da studenti izbjegavaju osjećaj nostalgije za domom, pošto može doći do negativnih posljedica na motivaciju, emocije ali i kognitivne procese pojedinca. U istraživanjima koja su proučavala konstrukt nostalgije za domom, sudionici su većinom bili članovi povremenih grupa kao što su imigranti, turisti, učenici koje pohađaju ljetne kampove i studenti. Istraživanja čiji su sudionici bili studenti usmjerili su se na akademske pritiske i društvene izazove kao važne čimbenike nostalgije za domom (Elizabeth i Sigal, 2001). Rezultati brojnih istraživanja upućuju na to da veliki broj studenata, između 30% i 75%, izjavljuje da su bar jednom osjetili nostalgiju za domom (Brewin i sur., 1989; Carden i Feicht, 1991.; Fisher i Hood, 1987.; Stroebe i sur., 2002).

Kako je već navedeno, nostalgija za domom nije jedinstven konstrukt i obuhvaća mnoge domene života pojedinca, te je povezana s mnogobrojnim čimbenicima kao što su: usamljenost (Grimes, 2007); depresija, anksioznost, poteškoće s pamćenjem i koncentracijom (Burt, 1993; Van Tilburg i sur., 1999); visoka razina socijalne anksioznosti i niska razina socijalne potpore (Urani i sur., 2003); prilagodba na fakultet (Poyrazli i Lopez, 2007); niska razina samopoštovanja (Paul i Brier, 2001); niži akademski uspjeh (Sun i Hagedorn, 2016) i niska razina samoeфикаsnost (Arefi, 2016). U istraživanju koje su proveli Tammy i suradnici (2017)

pokazalo se kako je duži i intenzivniji osjećaj nostalgije korelirao s niskim akademskim zadovoljstvom koje je povezano s niskim akademskim uspjehom. Shal i suradnici (2011) istraživali su povezanost nostalgije za domom i razine samoefikasnosti, te su dobili negativnu korelaciju koja ukazuje na to da što je veća razina nostalgije za domom to će razina samoefikasnosti biti manja.

Nostalgija za domom i spol

Kako je već navedeno, osjećaj nostalgije za domom je univerzalan među pojedincima, što sugerira kako spol ne bi trebao imati ulogu u potencijalnim razlikama. Međutim, zanimljivo je spomenuti kako su se mnogi autori okrenuli istraživanju utjecaja spola na razinu nostalgije za domom koju doživljavaju studenti vodeći se pretpostavkama kako je muški spol emotivno stabilniji dok su žene emocionalno nestabilnije po prirodi. Međutim, većina provedenih istraživanja ne nalazi spolne razlike u razini doživljene nostalgije za domom kod studenata. Čak i kada se u nekim studijama utvrde razlike, one su većinom male i sugeriraju bolju emocionalnu prilagodbu kod studenata, ali i bolju akademsku i socijalnu prilagodbu studentica (Baker, 2004). Nadovezujući se na prethodno navedeno, Lee, Keough i Sexton (2002) ističu kako studenti i studentice imaju različita iskustva tijekom studiranja te kako im se percepcija stresa u odnosu na socijalnu povezanost razlikuje. U nekim ranijim istraživanjima, rezultati studija su sugerirali lošiju prilagodbu djevojaka u svim aspektima što se pokušalo objasniti manjkom samopouzdanja i asertivnosti koji otežava samu prilagodbu na studiranje kao i činjenicom da su studentice češće izložene zastrašivanju, ponižavanju i neprijateljskoj nastrojenosti od samih studenata (Sands, 1998).

Akademski samoefikasnost

Samoefikasnost kao konstrukt odnosi se na procjene pojedinca o vlastitim sposobnostima organizacije i izvršenja određenih akcija u svrhu ostvarivanja željenih ciljeva (Bandura, 1999). Pojedinac formira vjerovanja o vlastitoj samoefikasnosti na temelju četiri glavna izvora informacija: interpretacija prijašnjeg iskustva (vlastito iskustvo), opažanje iskustva drugih osoba (vikarijsko iskustvo), uvjeravanje od strane drugih osoba (persuazija) i emocionalna i fiziološka stanja. Interpretacija prijašnjeg vlastitog iskustva je jedan od najmoćnijih izvora jer pojedinac najviše informacija o vlastitim mogućnostima i ograničenjima dobiva upravo iz vlastitog iskustva.

Također, na pojedinačna vjerovanja o samoeфикаsnosti veliki utjecaj imaju stavovi, mišljenja i ponašanja ljudi koji ga okružuju, posebice ako se radi o bliskim i važnim osobama poput obitelji i prijatelja. Stanja kao što su stres, anksioznost ili umor mogu biti izvor informacija o pojedinačnoj samoeфикаsnosti jer snažne emocionalne reakcije mogu ukazivati na očekivanje uspjeha ili neuspjeha (Sorić, 2014).

Prema socijalno-kognitivnoj teoriji, percipirana samoeфикаsnost pojedinca ima veliki utjecaj na različite segmente njihova života kao što su ciljevi, odluke, ulaganje truda u određene zadatke i aktivnosti te ustrajnost u suočavanju s problemima. Nadalje, ističe se kako su kognitivni procesi, emocije, okruženje i aktivnosti jedni od glavnih medijatora između utjecaja samoeфикаsnosti na ponašanje pojedinca (Bandura, 1977). Dakle, percipirana samoeфикаsnost utječe na ponašanje, mišljenje, osjećaje i motivaciju pojedinaca (Carway i sur., 2003). Konstrukt samoeфикаsnosti može se primijeniti na mnoge aspekte života, jer dobro objašnjava brojne varijante ljudskog ponašanja. U brojim istraživanjima samoeфикаsnost se promatrala u sklopu psiholoških, socijalnih ali i akademskih postignuća (Rosen i sur., 2010).

Akademski samoeфикаsnost definira se kao samoeфикаsnost pojedinca koje se formira u sklopu obrazovanja, govoreći o uvjerenjima pojedinca o vlastitim sposobnostima za izvođenje raznih akademskih zadataka (Bong i Skaalvik, 2003). Tijekom studiranja, pred pojedinca se postavljaju brojni akademski zahtjevi koji podrazumijevaju samopouzdanje i određenu razinu samoeфикаsnosti kako bi se pojedinac uklopio u novu okolinu. Kada je u pitanju akademska samoeфикаsnost, Bandura (1993) je smatrao kako učenici s visokom samoeфикаsnošću, bez obzira na njihove kognitivne sposobnosti, probleme doživljavaju kao izazove, usmjereni su na rješavanje tih problema, neuspjehe doživljavaju kao manjak znanja, a ne manjak vlastitih sposobnosti te teže visokom akademskom postignuću. Nadalje, Lane i suradnici (2004) navode kako se takvi učenici služe različitim izvorima podataka pri rješavanju izazova, žele biti kompetentni i aktivno traže pomoć što vodi ka većem akademskom uspjehu. Također, istraživanja pokazuju kako su učenici s visokom samoeфикаsnošću skloni prosocijalnom ponašanju, imaju veći socijalni status u grupi kojoj pripadaju te su manje skloni odbijanju od strane vršnjaka za razliku od učenika s niskom akademskom samoeфикаsnošću. Učenici s niskom razinom samoeфикаsnosti su skloni izbjegavanju izazova, odustajanju kao i manjoj ustrajnosti u izvođenju zadataka (Lane i sur., 2004). U okviru akademske domene, samoeфикаsnost je važan

faktor koji doprinosi akademskom uspjehu pojedinca zbog utjecaja na njegove izbore, ponašanja i željene ciljeve (Pajares, 2002).

Kako je već navedeno da percipirana samoefikasnost može utjecati na osjećaje pojedinaca, postoji mogućnost da su percipirana samoefikasnost i osjećaj nostalgije za domom povezane. Kako bi ispitali tu hipotezu. Arefi i Jan (2016) su proveli istraživanje kojim se ispitivao odnos nostalgije za domom, samoefikasnosti i motivacije za uspjehom. Rezultati istraživanja impliciraju da studenti s višim razinama samoefikasnosti doživljavaju slabiji osjećaj nostalgije što bi značilo da je akademska samoefikasnost značajan faktor u doživljaju nostalgije za domom. Veća razina samoefikasnosti pomaže pojedincima pri upravljanju i kontroliranju situacija čime su manje skloni mentalnim teškoćama. Također, samoefikasnost se smatra osobinom koja pomaže pojedincima tijekom prilagodbe dok se suočavaju s izazovima (D'Lima i sur., 2014).

Kada je riječ o ispitivanju razlika u akademskoj samoefikasnosti, dolazi do neslaganja oko faktora duljine studija, odnosno godine studija ispitanika i njegovog utjecaja na akademsku samoefikasnost. U ranije spomenutom istraživanju, kojeg su proveli Basith i suradnici (2020), rezultati pokazuju kako ne postoje značajne razlike u akademskoj samoefikasnosti između učenika od prve do četvrte godine studija. Dobiveni rezultati pružaju uvid u spoznaju kako duljina studija nije nužno povezana s razinom akademske samoefikasnosti, iako rezultati istraživanja pokazuju kako je prosječna ocjena studenata koji su na višoj godini studija veća od studenta koji su na nižoj godini studija. Navedene spoznaje se kose sa teorijskim pretpostavkama koje je iznio Bandura (1997), prema kojima je vlastito iskustvo zapravo najutjecajniji izvor akademske samoefikasnosti. Bandurine pretpostavke potvrdile su se u istraživanju kojeg su proveli Sachitra i Bandara (2017). U provedenom istraživanju, nakon analize podataka, rezultati su ukazivali na značajnu razliku u akademskoj samoefikasnosti između studenata druge, treće i četvrte godine studiranja, pri čemu su studenti četvrte godine studija imali veći osjećaj akademske samoefikasnosti za razliku od studenata druge i treće godine.

Akademska samoefikasnost i spol

Mnogi su se autori posvetili ispitivanju razlika u akademskoj samoefikasnosti kao i utvrđivanju faktora koji pridonose tim razlikama. Jedan od faktora koji se ističe u spomenutim istraživanjima je svakako spol ispitanika. Iako su mnogi istraživači pretpostavljali kako će spol imati veliku

ulogu u samom konstruktu akademske samoefikasnosti, veliki broj istraživanja opovrgava takve pretpostavke (Choi, 2005; Basith i sur.,2020). Basith i suradnici (2020) su proveli istraživanje u kojem su ispitali razlike u akademskoj samoefikasnosti na temelju spola, godine studija i usmjerenja. Nakon analize podataka, rezultati su ukazivali na to kako se studenti i studentice ne razlikuju s obzirom na razinu akademske samoefikasnosti, odnosno da spol ispitanika nema značajnu ulogu u akademskoj samoefikasnosti. Međutim, iako su brojna istraživanja potvrdila navedeno, Santrock (2008) je u provedenom istraživanju otkrio kako se akademska samoefikasnost između muškaraca i žena može razlikovati kada se uzmu u obzir postignuti ishodi učenja. Naime, muškarci imaju veću akademsku samoefikasnost za matematiku i sport, dok žene imaju višu akademsku samoefikasnost za predmete engleskog jezika, čitanje i društvene aktivnosti

Akademski uspjeh

Akademski uspjeh se definira kao spoj akademskog postignuća, svladavanja ciljeva učenja, stjecanja traženih vještina i kompetencija, zadovoljstva, upornosti i postignuća, te je u istraživanjima jedan od najkorišteniji konstrukta kada se je u pitanju domena obrazovanja (York i Rankin, 2015). U istraživanjima se kao mjera akademskog uspjeha najčešće koristi prosječna ocjena tijekom studija, uspjeh na nekom određenom testu znanja ili uspjeh na standardiziranim testovima (Vrdoljak i sur., 2014). Međutim, treba napomenuti kako je akademski uspjeh više od ocjena na papiru te kako u obzir treba uzeti sposobnosti učenika te njegov učinak, što podrazumijeva cjelokupni razvoj čovjeka uključujući fizički, kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj (Mikas, 2012).

Istraživače su dugo vremena zanimali čimbenici koji facilitiraju i inhibiraju akademsku izvedbu, a samim tim i akademski uspjeh. Upravo ti čimbenici koji utječu na uspjeh pojedinca mogu se grupirati na razne načine, ali najčešće su grupirani u tri skupine: individualna obilježja pojedinca (inteligencija, ličnost, motivacija, lokus kontrole, pojam o sebi), obilježja obitelji (SES, zaposlenost i razina obrazovanja roditelja, struktura obitelji, postojanje braće i sestara) i društva te obilježja obrazovnog sustava (vrsta škole, veličina razreda, omjer broja učenika i učitelja, razina obrazovanja učitelja) (Dević, 2015). Brojna provedena istraživanja na ovu temu pokazala su kako brojni kognitivni ali i nekognitivni faktori imaju različiti utjecaj na akademsku izvedbu (Beatty, 2003; Morgan, 1976 prema Kim i Ra, 2015). U istraživanjima koja su se bavila

ovim pitanjem, fokus je bio na ispitivanju osobina ličnosti, kognitivnih i motivacijskih faktora, vrste studija, obiteljske i socijalne okoline, vještina, navika i pristupa kao mogućih prediktora akademskog uspjeha kod studenata. Među navedenim mogućim čimbenicima, isticale su se osobine ličnosti i inteligencija kao konstrukti koji su povezani s akademskim uspjehom (Vrdoljak i sur., 2014).

Istraživači su navodili inteligenciju kao jednu od najvažnijih odrednica akademskog uspjeha, pridavajući joj pažnju u provedenim studijama (Kim i Ra, 2015). Međutim, Linnenbrink i Pintrich (2002) ističu kako se u zadnja dva desetljeća u istraživanjima promatra zajednički utjecaj kognitivnih i nekognitivnih čimbenika. Dakle, prepoznato je od strane znanstvenika kako su obe skupine čimbenika važne za uspjeh na višim razinama obrazovanja te ističu veći utjecaj nekognitivnih faktora na akademski uspjeh od intelektualnih (Kim i Ra, 2015). Bitno je spomenuti kako su osobne odrednice privukle pažnju brojnih znanstvenika u posljednje vrijeme (Robbins i sur., 2004). Brojni psiholozi su se bavili ovom temom u svrhu vrednovanja potencijala talentiranih učenika i pomoći pojedincima koji imaju poteškoća tijekom studiranja. Brojna istraživanja navode kako su upravo osobine ličnosti te uvjerenje pojedinca o samoeфикаsnosti jedni od najvažnijih prediktora akademskog uspjeha (Bandura i sur., 1996; Bandura i sur., 2001; Britner i Pajares, 2006; Caprara i sur., 2008; Robbins i sur., 2004).

Akademski uspjeh i spol

Kako je već prethodno spomenuto, na akademski uspjeh može utjecati mnoštvo čimbenika kao što su karakteristike pojedinca i obitelji, sposobnost učenika, motivacija. Jedan od faktora za određivanje akademskog uspjeha može biti i spol studenta. Pregled literature o razlikama s obzirom na spol u školskom uspjehu na različitim razinama obrazovanja pokazuju mješovite rezultate. Međutim, jedina spoznaja oko koje su se složili mnogi autori je da su žene uspješnije od muškaraca kada je u pitanje uspjeh u visokom obrazovanju (Dayioğlu i Türüt-Aşik, 2007). Feingold (1988) navodi kako djetinjstvo, spolne razlike u stavovima, očekivanjima i ponašanju roditelja i nastavnika kao i biološke razlike između spolova mogu biti ključni faktori koji pridonose razlikama u akademskom uspjehu između studenata i studentica.

CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE

Cilj:

Kako je već rečeno, nostalgija za domom ima značajan utjecaj na ukupan prosperitet studenta, pa se stoga istraživanje ovog odnosa i različitih čimbenika koji na taj odnos utječu, smatra ključnim za bolje razumijevanje i razvijanje različitih programa kojim bi se studentima olakšala prilagodba na novu okolinu s kojom se susretnu. Međutim, York i suradnici (2015) navode kako postoji neslaganje glede prirode ovog odnosa zbog razlika u definiranju i mjerenju akademskog uspjeha. Naime, u većini provedenih istraživanja akademski uspjeh se i dalje mjeri kao akademsko postignuće koje je zapravo samo jedan od elemenata akademskog uspjeha. K tome, još uvijek nedostaju istraživanja koja bi u odnos stavila nostalgiju za domom i percepciju samoefikasnosti koja je važan faktor koji doprinosi akademskom uspjehu pojedinca zbog utjecaja na njegove izbore, ponašanja i željene ciljeve (Pajares, 2002).

Sveukupno, s obzirom na mali broj istraživanja koja su se bavila konstruktom nostalgije za domom kod studenata i njegovom povezanošću s akademskom samoefikasnošću i akademskim postignućem (posebice u našoj zemlji), cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha kod studenata.

U znanstvenom smislu ovo istraživanje može doprinijeti razumijevanju odnosa novog konstrukta nostalgije za domom s akademskom samoefikasnošću i akademskim uspjehom, a u praktičnom smislu može pomoći u oblikovanju smjernica za rad sa studentima u cilju smanjenja negativnih posljedica tranzicije na studij.

Problemi:

1. Ispitati razliku između studenata i studentica u akademskoj samoefikasnosti, nostalgiji za domom i akademskom uspjehu.
2. Ispitati odnos između nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha kod studenata.

Hipoteze:

- 1.a. S obzirom na teoretske pretpostavke i prijašnja istraživanja (Palai i Kumar, 2016) pretpostavlja se da neće biti razlike u razini nostalgije za domom između studentica i studenata.
- 1.b. S obzirom na prijašnja istraživanja (Choi, 2005; Basith i sur.,2020) pretpostavlja se da neće biti razlike u razini akademske samoefikasnosti između studenata i studentica.
- 1.c. S obzirom na prijašnja istraživanja(Hyde i Kling, 2000) pretpostavlja se da će studentice imati veći akademski uspjeh u odnosu na studente.
- 2.a. S obzirom na prijašnja istraživanja (Arefi, 2016; Uchenna i sur., 2013; Nooripour i sur., 2013), pretpostavlja se negativna povezanost nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti.
- 2.b. S obzirom na prijašnja istraživanja (Sun i Hagedorn, 2016), pretpostavlja se negativna povezanost nostalgije za domom i akademskog uspjeha.
- 2.c. S obzirom na prijašnja istraživanja (Cheng i Chiou, 2010; Pintrich i de Groot, 1990), pretpostavlja se pozitivna povezanost akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha.

METODA

Sudionici:

Istraživanje je provedeno korištenjem prigodnog uzorka koji su činili studenti druge i treće godine preddiplomskih studija kao i studenti svih godina diplomskih studija različitih studijskih usmjerenja sa svih hrvatskih sveučilišta. Konačan uzorak obuhvatio je 151 ispitanika, odnosno, 118 studentica i 27 studenata u dobi između 19 do 26 godina.

Mjerni instrumenti:

Sociodemografske varijable

Prije popunjavanja upitnika, od sudionika se tražilo da napišu spol, dob i trenutnu razinu (prije-diplomski ili diplomski) i godinu studija.

Utrechtova skala nostalgije za domom (UHS)

- U svrhu prikupljanja podataka o nostalgiji za domom korištena je „Utrechtova skala nostalgije za domom (UHS, Stroebe i suradnici, 2002), odnosno skraćena verzija spomenute skale koja se sastoji se od 20 čestica. Čestice obuhvaćaju pet faktora (nedostajanje obitelji, poteškoće sa prilagodbom, nedostajanje prijatelja, usamljenost, ruminacije o domu) koji prema brojnim autorima čine sam konstrukt nostalgije za domom. Na svakoj od čestica ispitanik procjenjuje mjeru u kojoj je sudionik iskusio različite aspekte nostalgije u posljednja 4 tjedna na skali od 1 do 5 (1-"nimalo", 2-"slabo", 3-"umjereno", 4-"jako", 5-"vrlo jako"). Iako skala uključuje pet faktora, autori navode kako je moguće koristiti ukupni rezultat kao mjeru ukupne nostalgije za domom. U njihovom istraživanju unutarnja pouzdanost ukupne skale iznosila je 0,94 za nizozemski uzorak i 0,93 za uzorak iz Ujedinjenog Kraljevstva (Stroebe i sur., 2002). Na našem uzorku unutarnja pouzdanost tipa Cronbach alpha za cijelu skalu iznosila je također 0,94. Ukupan rezultat izražen je kao aritmetička sredina procjene na svim uključenim česticama.

Skala akademske samoefikasnosti (MSLQ)

- Kako bi se prikupili podaci o akademskoj samoefikasnosti korištena je „Skala akademske samoefikasnosti“, koja je jedna od motivacijskih subskala iz upitnika MSLQ (Motivated Strategies for Learning Questionnaire, Pintrich i suradnici, 1991.). Skala akademske samoefikasnosti sastoji se od 8 čestica koje upućuju na očekivanje uspjeha u izvršavanju obveza (npr. *Siguran/Sigurna sam da mogu naučiti i najteže gradivo iz svih predmeta*). Sudionici na skali od sedam stupnjeva procjenjuju u kojoj mjeri se navedene tvrdnje odnose na njih, pri čemu 1 označava „Uopće se ne odnosi na mene“, a 7 „U potpunosti se odnosi na mene“. Unutarnja pouzdanost skale tipa Cronbach alpha na ovom je uzorku iznosila 0,89. Ukupan rezultat izražava se kao aritmetička sredina odgovora na svim česticama.

Akademski uspjeh

- Akademski uspjeh ispitan je tako da je sudionicima postavljeno pitanje o prosječnom uspjehu (na dosadašnjem studiju)

Postupak prikupljanja podataka:

Istraživanje je provedeno online, pred kraj ljetnog semestra akademske godine, ispunjavanjem obrasca u programu Google obrasci (eng. *Google docs*). Obrazac je sadržavao pitanja o sociodemografskim podacima (dob, spol, trenutna godina studija), pitanje o akademskom uspjehu, Utrechtovu skalu nostalgije za domom i Skalu akademske samoefikasnosti. Sudjelovanje u istraživanju je bilo dobrovoljno, veza na upitnik poslana je na e-mail adrese različitih sastavnica sveučilišta i na studentske facebook grupe. Također, upitnik je poslan i poznanicima koji odgovaraju prigodnom uzorku. Prije samog upitnika, u uputi je naglašeno kako istraživanju mogu pristupiti samo studenti koji su promijenili mjesto prebivališta tijekom studiranja. Sudionici su bili obaviješteni kako u bilo kojem trenutku mogu prekinuti sudjelovanje te su bili informirani o svrsi istraživanja kao i o anonimnosti podataka.

REZULTATI

U analizama dobivenih podataka prvi je korak predstavljalo izračunavanje deskriptivnih parametara za korištene instrumente/varijable. Dobiveni podaci prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1 Prikaz osnovnih deskriptivnih parametara za varijablu nostalgije za domom, akademsku samoefikasnost te akademski uspjeh na cijelom uzorku (N=151).

	N	M	Min	Max	SD	Asimetričnost	Spljoštenost	K.S.
Nostalgija za domom	151	2,66	1,00	5,00	0,87	0,49	-0,15	0,74
Akadska samoefikasnost	151	5,05	1,63	7,00	1,09	-0,64	0,51	0,78
Akademski uspjeh	151	3,78	2,00	5,00	0,60	-0,44	-0,37	0,12*

Legenda: K.S.- Kolmogorov-Smirnov test, * $p < 0,05$

Prema podacima u Tablici 1, moguće je uočiti kako varijable akademska samoefikasnost, kao i akademski uspjeh imaju relativno visoke prosječne vrijednosti, dok se s druge strane varijabla nostalgije za domom ističe po nešto nižim prosječnim vrijednostima. Također, u Tablici 1 mogu se uočiti rezultati Kolmogorov-Smirnovljevog testa kojim se ispituje normalnost distribucije. Prema dobivenim podacima može se uočiti kako distribucija rezultata kod varijabli nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti ne odstupa značajno od normalne distribucije, dok distribucija rezultata u slučaju varijable akademskog uspjeha značajno odstupa od normalne distribucije, te se kreće prema višim vrijednostima. Međutim, kako je u istraživanju korišten nešto veći uzorak (N=151) moguće je uzeti u obzir blaže kriterije normalnosti distribucije kao što su indeksi asimetričnosti i spljoštenosti. Dakle, spomenuti indeksi imaju svoju teoretsku granicu koja se kod indeksa asimetričnosti kreće u rasponu od -3 do +3 dok kod indeksa spljoštenosti zauzima interval od -10 do +10 (Petz i sur., 2012). Prema navedenom može se zaključiti kako rezultati u varijabli akademskog uspjeha ne odstupaju značajno od normalne distribucije uzevši u obzir blaže kriterije te kako su dobiveni podaci valjani za daljnje parametrijske analize rezultata. Kako bi se utvrdilo postoje li razlike u nostalgiji domom, akademskoj samoefikasnosti i akademskom uspjehu s obzirom na spol sudionika izračunati su t-testovi za velike nezavisne uzorke, a dobiveni rezultati prikazani su u Tablici 3.

Tablica 3 Tablični prikaz rezultata t-testova za velike nezavisne uzorke u svrhu utvrđivanja razlike u nostalgiji za domom, akademskoj samoefikasnosti i akademskom uspjehu s obzirom na spol sudionika. (N=145)

Varijable	M Ženski	M Muški	t-vrijednost	df	p	N Ženski	N Muški
Nostalgija za domom	2,65	2,71	-0,35	143	0,72	118	27
Akadska samoefikasnost	5,08	4,93	0,64	143	0,52	118	27
Akademski uspjeh	3,80	3,62	1,43	143	0,15	118	27

Legenda: df: stupnjevi slobode

p: razina rizika

Prema podacima prikazanim u Tablici 3 nije utvrđena statistički značajna razlika s obzirom na spol ispitanika u niti jednoj od ispitivanih varijabli: nostalgiji za domom, akademskoj samoefikasnosti i akademskom uspjehu (Tablica 3).

Nadalje, kako bi se utvrdilo kakav je odnos između varijabli nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha izračunat je Pearsonov koeficijent korelacije. Dobiveni rezultati prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2 Prikaz Pearsonovog koeficijenta korelacije između nostalgije za domom, akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. (N=151)

Varijable	Akademski Uspjeh	Nostalgija za domom	Akadska samoefikasnost
Akademski uspjeh	1,00	-0,06	0,53*
Nostalgija za domom		1,00	-0,10
Akadska samoefikasnost			1,00

*p< 0,05

Prema podacima vidljivim u Tablici 2 utvrđena je statistički značajna umjerena pozitivna povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha, dakle što je rezultat sudionika na skali akademske samoefikasnosti veći to je i ostvareni akademski uspjeh sudionika bio veći. Nadalje, nije utvrđena statistički značajna povezanost između nostalgije za domom i

akademske samoeфикаsnosti kao ni između nostalgije za domom i akademskog uspjeha (Tablica 2).

RASPRAVA

Opći cilj ovog istraživanja kao i prvi problem u istraživanju bio je ispitati odnos između nostalgije za domom, akademske samoeфикаsnosti i akademskog uspjeha, dok je drugi problem bio ispitati razliku u akademskoj samoeфикаsnosti, nostalgiji za domom i akademskom uspjehu s obzirom na spol sudionika. Nakon statističke analize, prema dobivenim rezultatima prva, druga i šesta hipoteza se prihvaćaju dok se treća, četvrta i peta hipoteza odbacuju.

Razlike u nostalgiji za domom s obzirom na spol

Pretpostavljena neznčajna razlika u nostalgiji za domom između studenata i studentica je potvrđena nakon analize podataka. Naime, većina provedenih istraživanja ne pronalazi spolne razlike u prilagodbi studenata te u nostalgiji za domom koja je prisutna tijekom studija. Prema rezultatima iz provedenog istraživanja, nostalgiju za domom pronalazimo u istoj mjeri kod studenata i studentica. Baker (2004) navodi kako su studenti emotivno stabilniji dok žene ostvaruju veći broj poznanstava kao i bolji položaj u društvu. Moguće je da muškarci kompenziraju lošiju socijalnu i akademsku prilagodbu na studiju boljom emocionalnom prilagodbom dok studentice slabiju akademsku i emocionalnu prilagodbu kompenziraju uspješnijom socijalnom prilagodbom. Moguće je da navedeno na kraju vodi ka tome da oba spola u jednakoj mjeri doživljavaju stres i težnju za domom te da nostalgiju za domom izražavaju na isti način, što onda uvjetuje i pronađenu podjednaku razinu prilagodbe kod oba spola.

Razlike u akademskoj samoeфикаsnosti s obzirom na spol

Nadalje, nije utvrđena statistički značajna razlika u akademskoj samoeфикаsnosti s obzirom na spol sudionika čime se prihvaća druga postavljena hipoteza. Dobiveni rezultati su u skladu s prijašnjim istraživanjima (Choi, 2005; Basith i sur.,2020). Moguće objašnjenje podjednakih razina akademske samoeфикаsnosti između studenata i studentica je kako se u novije vrijeme ističe jednakost između muškaraca i žena te se od školskih početaka djevojčice i dječake uči da budu samouvjereni, aktivni, borbeni, sigurni u sebe i svoje sposobnosti te nezavisni što vodi k

jednakom razvitku akademske samoefikasnosti kod dječaka i djevojčica tijekom daljnjeg obrazovanja (Đukić i sur., 2013). Pregledom literature o spolnim razlikama u akademskoj samoefikasnosti ističe se kako su dobivene razlike u prijašnjim istraživanjima možda odraz domene u kojoj se samoefikasnost mjeri. Analize pokazuju da spolne razlike postoje u četiri domene akademske samoefikasnosti: jezična umjetnost, matematika, računalne i društvene znanosti (Huang, 2012). Kako su u ovom istraživanju sudjelovali studenti svih studijskih usmjerenja, očekivano je da se spolne razlike neće isticati pošto je uzorak heterogen po pitanju studijskih smjerova i domena.

Razlike u akademskom uspjehu s obzirom na spol

Što se tiče razlike u akademskom uspjehu između studentica i studenata, nije ustanovljena značajna razlika što nije u skladu s prijašnjim istraživanjima čiji rezultati idu u prilog ideji kako su studentice uspješnije te samim tim postižu bolji akademski uspjeh od studenata. Navedeno se objašnjava većim angažmanom studentica tijekom školovanja. Naime, smatra se kako studentice veći fokus usmjeravaju na rješavanje obaveza i zadataka, više pohađaju nastavu, temeljitije su kod učenja i samim tim imaju bolje ocjene što vodi k većem akademskog postignuću (Hyde i Kling, 2000). Moguće objašnjenje za dobivenu neznčajnu razliku u akademskom uspjehu između studenata i studenata je u procesu školovanja koje prethodi visokom obrazovanju, odnosno odlasku na studij. Naime, Warrington i Williams (1999, prema Dayioğlu i Türüt-Aşik, 2007). navode kako su u osnovnoj školi dječaci skloniji nepoštivanju autoriteta, manjem ulaganju truda, slabijoj aktivnosti tijekom nastave što pridonosi da dječaci imaju lošije ocjene od djevojčica. Također se spominje kako boljem uspjehu djevojčica tijekom osnovnog obrazovanja doprinose učinkovitije strategije učenja kao i veća zrelost te razlike u stavovima prema učenju, školi i ciljevima. Nadalje, Wilberg i Lynn (1999, prema Dayioğlu i Türüt-Aşik, 2007) objašnjavaju kako učenice u srednjoj školi imaju bolju radnu etiku te kako su više savjesne po pitanju obrazovanja nego učenici. Autori uz to navode kako učenice imaju veće jezične sposobnosti što vodi k boljem vokabularu i većoj uspješnosti obavljanja zadataka za razliku od učenika. Moglo bi se reći kako tijekom osnovnog i srednjeg obrazovanja dolazi do selekcije što za posljedicu ima da na razini visokog obrazovanja nailazimo na studente koji su jednako

motivirani, ulažu jednake količine napora, jednako su zainteresirani te željni uspjeha kao i studentice.

Povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha

Kako je prethodno navedeno, u ovom istraživanju dobivena je statistički značajna pozitivna povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha što je u skladu s prethodnim istraživanjima koja su proučavala ovaj odnos (Cheng i Chiou, 2010; Pintrich i de Groot, 1990; Chowdury i Shahabuddin, 2007). Naime, u usporedbi s osobama niže samoefikasnosti, osobe s višom samoefikasnosti su ustrajnije kada se suoče s potencijalnim preprekama, pokazuju veću intrinzičnu motivaciju kod rješavanja zadataka te osjećaju manje razočaranje prilikom doživljavanja neuspjeha. Također, takvi pojedinci manje doživljavaju stres te češće zahtjevnu situaciju percipiraju kao izazov a ne kao prepreku (Coutinho i Neuman, 2008). Nadalje, osobe s nižom samoefikasnosti snažnije doživljavaju neuspjeh i suočavanje s preprekama čak i kada se radi o manjem neuspjehu te u skladu s navedenim sporije regeneriraju vlastiti osjećaj samoefikasnosti (Prat-Sala i Redford, 2010). Bitno je naglasiti kako su pojedinci s višom samoefikasnosti skloniji analiziranju i rješavanju problema, dok su osobe s nižom samoefikasnosti okupirane sumnjama u vlastite mogućnosti i vještine te proriču neuspjeh prije početka rješavanja problema (Coutinho i Neuman, 2008). Dakle, moguće je da se opisane razlike u obrascima ponašanja među pojedincima s višom i nižom samoefikasnosti mogu primijeniti i na akademsku domenu te da će više razine akademske samoefikasnosti rezultirati višim razinama akademskog uspjeha. Adeyemo (2007) objašnjava odnos između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha iz perspektive kako učenici s višim razinama osjećaja samoefikasnosti prihvaćaju izazovnije zadatke, ulažu veći napor, više ustraju u suočavanju s preprekama, manje su anksiozni, fleksibilni su u korištenju strategija učenja, točniji su u samoevaluaciji vlastitog akademskog uspjeha, pokazuju veću intrinzičnu motivaciju za obrazovanje te su skloniji samomotiviranju. Nadalje, bitno je spomenuti kako su određeni autori ispitivali medijatorske efekte između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha (Adeyemo, 2007; Prat-Sala i Redford, 2010). Jedan od medijatora koji je istražen i za kojeg je potvrđeno da posreduje između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha su pristupi učenju. Naime, Prat-Sala i Redford (2010) su proveli istraživanje u kojem su htjeli provjeriti odnos između akademske samoefikasnosti i pristupa učenju koje pojedinac koristi. U istraživanju koje su proveli pokazalo se kako studenti s višom akademskom samoefikasnosti imaju veću vjerojatnost usvajanja

dubinskog i strateškog pristupa, dok pojedinci s nižom akademskom samoefikasnosti imaju veću vjerojatnost usvajanja površinskog pristupa učenju. Nadalje, u istraživanju Diseth i Martinsena (2003) utvrđena je značajna pozitivna povezanost strateškog pristupa učenju i akademskog uspjeha kao i značajna negativna povezanost površinskog pristupa učenju i akademskog uspjeha. Također, neki su se autori bavili medijacijskim utjecajem prokrastinacije (odugovlačenja) na odnos akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. Prokrastinacija je izbjegavajuće ponašanje koje za posljedicu ima sabotiranje vlastitih ciljeva ili rješavanja problema. Čini se da što je veća razina akademske samoefikasnosti studenta, to će i razina prokrastinacije biti niža jer će student usmjeriti veću količinu napora za zadatke učenja te će samim tim student ostvariti veći akademski uspjeh (Mega i sur., 2013).

Povezanost između nostalgije za domom i akademskog uspjeha

Iako su mnoga istraživanja potvrdila značajnu umjerenu do visoku negativnu povezanost između nostalgije za domom i akademskog uspjeha (Sun i Hagedorn, 2016; Tammy i sur., 2017), u provedenom istraživanju navedene pretpostavke nisu potvrđene. Velika većina istraživanja koja su istraživala spomenuti odnos ustanovili su da što je veća razina nostalgije za domom, to je akademski uspjeh niži, što rezultati ovog istraživanja ne potvrđuju. Naime, moguće objašnjenje dobivene neznačajne negativne povezanosti između nostalgije za domom i akademskog uspjeha je mjera akademskog uspjeha koje je korištena u ovom istraživanju. Kod ispunjavanja upitnika, od ispitanika se tražilo da unese svoj dosadašnji prosjek ocjena na studiju, dakle moguće je da sudionici nisu imali točnu percepciju vlastitih postignuća u studiju, odnosno da su ih precjenjivali (da su unijeli prosjeke ocjena koji su veći od ostvarenih prosjeka) što je utjecalo na rezultate samog istraživanja. U prilog ovoj pretpostavci govori i podatak o tome da je varijabla akademskog uspjeha imala prilično visoke prosječne vrijednosti ($M=3,78$).

Povezanost između nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti

Iako je negativna povezanost između akademske samoefikasnosti i nostalgije za domom potvrđena u brojnim istraživanjima koja su se bavila spomenutim odnosom (Arefi, 2016; Uchenna i sur., 2013; Nooripour i sur., 2013), rezultati ovog istraživanja nisu potvrdili navedeno. Naime, moguće objašnjenje dobivenih rezultata je kako studenti unatoč jakom osjećaju nostalgije za domom kojeg doživljavaju tijekom studija, ujedno imaju i visoku razinu akademske

samoefikasnosti kako bi riješili svoje akademske obveze na vrijeme te se što prije vratili svojoj obitelji, prijateljima i domu. Dakle, moguće je da studenti uspijevaju kontrolirati osjećaj nostalgije za domom ali i iskoristiti ga kao intrinzičnu motivaciju kako bi bili što prije ispunili dužnosti na studiju. K tome, ovim istraživanjem nisu obuhvaćeni neki od ranije spomenutih potencijalnih medijatora (npr. osobine ličnosti, motivacija, pristupi učenju i sl.) u odnosu nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti, a koji možda mijenjaju njihov očekivani negativni odnos.

METODOLOŠKI NEDOSTACI I PREPORUKE ZA BUDUĆA ISTRAŽIVANJA

Kako je istraživanje provedeno online, nisu mogli biti kontrolirani svi relevantni uvjeti što je stoga moglo nesistematično utjecati na rezultate. Nadalje, jedan od mogućih nedostataka u ovom istraživanju je korištena mjera akademskog uspjeha, tj. ukupni prosjek ocjena na dosadašnjem studiju. Naime, kako se od sudionika tražilo da sami upišu svoj prosjek, moguće je da su ga i „poboljšali“, odnosno da su, svjesno ili nesvjesno, lažirali podatke. U budućim istraživanjima bilo bi poželjno uključiti i neke druge mjere akademskog uspjeha, na primjer iskoristiti objektivne podatke iz studentske dokumentacije ili se usmjeriti na akademski uspjeh u određenoj domeni ili predmetu. Jedan od prijedloga za buduća istraživanja nude zanimljivi rezultati istraživanja kojeg su proveli Bresó i suradnici (2011) u kojem je ispitivan odnos između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. Naime, nakon analize podataka dobivena je statistički značajna povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha mjerenog u prvom semestru akademske godine ali kada je ispitivana povezanost među varijablama u drugom semestru, utvrđena je statistički neznačajna povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. Dobivene rezultate autor objašnjava pojavom „*burnouta*“ (sagorijevanja) kod studenata u drugom dijelu akademske godine što utječe na odnos akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha. Termin „*burnout*“ se odnosi na osjećaj iscrpljenosti, nekompetentnosti za studij kao i osjećaj preopterećenja studijem kod studenata (Schaufeli i sur., 2002a). Dakle, moguće je da samo vrijeme mjerenja akademske samoefikasnosti i nostalgije za domom može utjecati na odnos između navedenih varijabli i

akademskog uspjeha, te je prijedlog za buduća istraživanja da se mjerenje akademske samoefikasnosti i nostalgije za domom provodi pri početku akademske godine. Nadalje, Adeyemo (2007) ističe kako opisan odnos između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha nije izravan, već je povezanost moderirana emocionalnom inteligencijom. Prethodno spomenuti utjecaj emocionalne inteligencije sudionika na ispitivani odnos je lako objašnjiv ako se uzme u obzir da su kompetencije koje pokriva domena emocionalne inteligencije (sposobnost reguliranja vlastitih osjećaja, rješavanje problema, intrapersonalne i međuljudske vještine) od iznimne važnosti za akademsko postignuće. U skladu s navedenim, prijedlog za buduća istraživanja je da se ispita i uloga različitih potencijalnih medijatora u odnosu između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha.

ZAKLJUČAK

U odnosu na postavljene probleme i hipoteze, zaključci ovog istraživanja su sljedeći:

1. a) Nije utvrđena razlika u nostalgiji za domom između studenata i studentica.

b) Nije utvrđena razlika u akademskoj samoefikasnosti između studenata i studentica.

c) Nije utvrđena statistički značajna razlika u akademskom uspjehu između studenata i studentica.

2. a) Nije utvrđena povezanost između nostalgije za domom i akademske samoefikasnosti.

b) Nije utvrđena povezanost između nostalgije za domom i akademskog uspjeha.

c) Utvrđena je povezanost između akademske samoefikasnosti i akademskog uspjeha.

LITERATURA

- Adeyemo, D. A. (2007). Moderating influence of emotional intelligence on the link between academic self-efficacy and achievement of university students. *Psychology and Developing Societies*, 19, 199-213.
- Arefi, M. (2016). Relationship between homesickness, self-efficacy, and achievement motivation among non-native students of Urmia University of Medical Sciences. The IAFOR International Conference on Education, Official Conference Proceedings. <https://papers.iafor.org/submission22844/>
- Baker, R. (2004). Research using The Student Adaptation to College Questionnaire. (SACQ), pronađeno u svibnju 2004. na internet adresi <http://www.mtholyoke.edu/lits/csit/baker/>.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215.
- Bandura, A. (1993). Perceived Self-Efficacy in Cognitive Development and Functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117 – 148.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of personality. *Handbook of personality*, 2, 154-96.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V. i Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 67 (3), 1206–1222.
- Bong, M. i Skaalvik, E. M. (2003). Academic Self-Concept and Self-Efficacy: How Different Are They Really? *Educational Psychology Review*, 15(1), 1 – 40.
- Bresó, E., Schaufeli, W. B. i Salanova, M. (2011). Can a self-efficacy-based intervention decrease burnout, increase engagement, and enhance performance? A quasi-experimental study. *Higher Education*, 61(4), 339-355.

- Brewin, C. R., Furnham, A. i Howes, M. (1989). Demographic and psychological determinants of homesickness and confiding among students. *British Journal of Psychology*, 80 (4), 467-477.
- Britner, S. L. i Pajares, F. (2006). Sources of science self-efficacy beliefs of middle school students. *Journal of Research in Science Teaching*, 43(5), 485–499.
- Burt, C. (1993). Concentration and academic ability following transition to university: An investigation of the effects of homesickness. *Journal of Environmental Psychology*, 13 (4), 333-342
- Caprara, G. V., Fida, R., Vecchione, M., Del Bove, G., Vecchio, G. M., Barbaranelli, C. (2008). Longitudinal Analysis of the role of perceived self-efficacy for self-regulated learning in academic continuance and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 100 (3), 525–534.
- Carden, A. i Feicht, R. (1991). Homesickness among American and Turkish college students. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 22(3), 418-428.
- Carway, K., Tucker, C. M., Reinke, W. M. i Hall, C. (2003). Self-efficacy, goal orientation, and fear of failure as predictors Of school engagement in high school students, *Psychology in the School*, 40 (4), 417–427.
- Coutinho, S. A. i Neuman, G. (2008). A model of metacognition, achievement goal orientation, learning style and self-efficacy. *Learning Environ Res*, 11, 131-151.
- Credé, M. i Niehorster, S. (2012). Adjustment to college as measured by the student adaptation to college questionnaire: A quantitative review of its structure and relationships with correlates and consequences. *Educational Psychology Review*, 24(1), 133-165.
- Dayioğlu, M. i Türüt-Aşık, S. (2007). Gender differences in academic performance in a large public university in Turkey. *Higher Education*, 53, 255-277.
- D’Lima, G. M., Winsler, A. i Kitsantas, A. (2014). Ethnic and gender differences in first-year college students’ goal orientation, self-efficacy, and extrinsic and intrinsic motivation. *The Journal of Educational Research*, 107(5), 341-356.

- Dević, I. (2015). Odrednice školskoga postignuća učenika: provjera modela školske kompetencije. *Zagreb: Doktorski rad.*
- Diseth, Å. i Martinsen, Ø. (2003). Approaches to learning, cognitive style, and motives as predictors of academic achievement. *Educational psychology, 23(2)*, 195-207.
- Đukić, S., Radusinović, D., & Vukčević, M. (2013). Koncept akademske samoefikasnosti i veza sa školskim postignućem. *Godisnjak za psihologiju, 9(11)*, 9-9.
- Elizabeth, L. P. i Sigal, B. (2001). Friendsickness in the transition to college: Precollege predictors and college adjustment correlates. *Journal of Counseling and Development, 79 (1)*, 77-89.
- English, T., Davis, J., Wei, M. i Gross, J. J. (2017). Homesickness and adjustment across the first year of college: A longitudinal study. *Emotion, 17(1)*, 1.
- Fisher, S. (1989). *Homesickness, Cognition and Health*. Hove, UK: Lawrence Erlbaum.
- Fisher, S. i Hood, B. (1987). The stress of the transition to university: A longitudinal study of psychological disturbance and vulnerability to homesickness. *British Journal of Psychology, 78 (4)*, 425-442
- Fisher, S., Murray, K. i Frazer, N. (1985). Homesickness, health and efficiency in first year students. *Journal of Environmental Psychology, 5(2)*, 181-195.
- Hyde, J. S. and Kling, K. C. (2001) Women, Motivation and Achievement, *Psychology of Women Quarterly, 25*, 364-378.

- Hendrickson, B., Rosen, D. i Aune, R. K. (2010). An analysis of friendship networks, social connectedness, homesickness, and satisfaction. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(3), 281-295.
- Kim, D. i Ra Y. (2015). What impacts success in college? Findings from the perceptions of Korean students. *College Student Journal*, 49(1), 161-168.
- Lee, R. M., Keough, K. i Sexton, J. D. (2002). Social connectedness, social appraisal and perceived stress in college women and men. *Journal of Counseling and Development*, 80, 355-361.
- Linnenbrink, E. A. i Pintrich, P. R. (2002). Motivation as an Enabler for Academic Success. *School Psychology Review*, 31(3), 313-327.
- Mikas, D. (2012): Utjecaj emocionalnih i ponašajnih problema na školski uspjeh učenika. *Pedagogijska istraživanja*, 9 (1), 83-101.
- Pajares, F. (2002). Gender and perceived self-efficacy in self-regulated learning. *Theory into Practice*, 41(2), 116–125.
- Palai, P. K. i Kumar, P. (2016). Relationship among stress, adjustment and homesickness in university students. *International Journal for Innovative Research in Multidisciplinary Field*, 2(6), 101-106.
- Paul, E. L. i Brier, S. (2001). Friendsickness in the transition to college: Precollege predictors and college adjustment correlates. *Journal of Counseling and Development*, 79 (1), 77-89.
- Petz, B., Kolesarić, V. i Ivanec, D. (2012). Petzova statistika: Osnovne statističke metode za nematematičare. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Poyrazli, S. i Lopez, M. D. (2007). An exploratory study of perceived discrimination and homesickness: A comparison of international students and American students. *The Journal of Psychology*, 141(3), 263-280.

- Prat-Sala, M. i Redford, P. (2010). The interplay between motivation, self-efficacy, and approaches to studying. *British journal of educational psychology*, 80(2), 283-305.
- Robbins, S. B., Lauver, K., Le, H., Davis, D., Langley, R. i Carlstrom, A. (2004). Do psychosocial and study skill factors predict college outcomes? A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 130(2), 261–288.
- Rosen, J. A., Glennie, E. J., Dalton, B. W., Lennon, J. M., & Bozick, R. N. (2010). *Noncognitive Skills in the Classroom: New perspectives on educational research*. RTI Press.
- Sachitra, V. i Bandara, U. (2017). Measuring the academic self-efficacy of undergraduates: The role of gender and academic year experience. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*, 11(11), 2608-2613
- Sands, R. G. (1998). Gender and the perception of diversity and intimidation among university students. *Sex Roles*, 39, 801-815.
- Shal, R. S., Abdekhodae, M. S., kafi Masoleh, S. M. i Salehi, I. (2011). Survey the relationship between attachment style and general self efficacy with homesickness among college students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 538-541.
- Sorić, I. (2014). Samoregulacija učenja. Možemo li naučiti učiti. *Naklada Slap, Jastrebarsko*.
- Stroebe, M., Van Vliet, T., Hewstone, M., i Willis, H. (2002). Homesickness among students in two cultures: Antecedents and consequences. *British Journal of Psychology*, 93(2), 147-168.
- Sun, J. i Hagedorn, L. S. (2016). Homesickness at college: Its impact on academic performance and retention. *Journal of College Student Development*, 57(8), 943-957.
- Tammy, E., Jordan, D., Melissa, W. i James, G. (2017). Homesickness and Adjustment Across the First Year of College: A Longitudinal Study. *Emotion*, 17(1). 1-5.

- Thurber, C. A. i Walton, E. A. (2012). Homesickness and adjustment in university students. *Journal of American College Health*, 60(5), 415-419.
- Urani, M. A., Miller, S. A., Johnson, J. E. i Petzel, T. P. (2003). Homesickness in socially anxious first year college students. *College Student Journal*, 37(3), 392- 399
- Van Tilburg, M. A. L., Vingerhoets, A. J. J. M., Van Heck, G. L. i Kirschbaum, C. (1999). Homesickness, mood, and self-reported health. *Stress Medicine*, 15(3), 189–196.
- Vrdoljak, G., Kristek, M., Jakopec, A. i Zarevski, P. (2014). Provjera modela predviđanja akademskog postignuća studenata: uloga proaktivnosti i pristupa učenju. *Suvremena Psihologija*, 17(2), 249-298.
- York, T. T., Gibson, C. i Rankin, S. (2015). Defining and Measuring Academic Success. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 20(5), 1-20.